

Amaç

Madde 1 - Bu Yönergenin amacı; Erzincan Üniversitesi mensupları ve akademik ve idari birimlerinin bilimsel ara tırma faaliyetleri, yayın faaliyetleri, e itim ve ö retim faaliyetleri, hizmet faaliyetleri ile toplum ve payda larıyla ili kilerinde etik de erlendirilmelere ili kin ilke ve kuralları, bu amaçla olu turulacak Etik Kurulun yapısını, görevlerini ve uygulama esaslarını düzenlemektir.

Yasal Dayanak

Madde 2 - Bu Yönerge, nsan Hakları Evrensel Bildirgesi ba ta olmak üzere, insanlar ve hayvanlar üzerindeki ara tırmalar ve ilaç ara tırmaları ile genel olarak bilim eti ine ili kin konularda Türkiye Cumhuriyetinin imzaladı ı tüm uluslararası antla malar, 11.03.2010 tarih ve 27518 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ”Klinik Ara tırmalar Hakkında Yönetmelikte De i iklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ve akademik etik ilkelerine dayanılarak hazırlanmı tır. Usulüne uygun olarak yürürlü e konulmu olan uluslararası antla maların kanun hükmünde oldu unu belirten T.C. Anayasasının 90. maddesi ile ulusal kanunlar ve di er düzenlemeler kar ısında uluslararası antla ma hükümlerine üstünlük sa layan 07.05.2004 tarihli ve 5170 sayılı Kanun ve iç hukukun di er düzenlemeleri bu dayana ın evrensel boyutunu peki tiren di er hukuki düzenlemelerdir.

Kavramsal Çerçeve

Madde 3 - Üniversiteler farklı kesimlerden gelen ve birbirleriyle ve toplumun çe itli katmanlarıyla çok boyutlu ili kiler içerisinde olan bireylerin olu turdu u kurumlardır. Bu ili kiler, zaman zaman ö retim üyeleri ile ö renciler arasında oldu u gibi e itim ve ö retimi, bazen de bilimsel ara tırmaların yürütülmesi ya da sonuçlarının uygulanması sırasında ortaya çıktı ı gibi ara tırma sürecini ilgilendirir. Üniversitenin çe itli birimleri arasındaki yönetsel ili kiler ya da üniversitenin topluma sundu u hizmetler alanındaki gibi çok yönlü sosyal ili kiler söz konusudur. Bu durumda, akademik, idari, teknik ve hizmet alanlarında görev yapmakta olan tüm üniversite personelinin birbirleriyle ve toplumla ili kilerinde yasal düzenlemelerin yanısıra ortak bir anlayı la ortaya konulan etik ilkelere de uymaları beklenmektedir. Üniversitenin sorumluluklarını ve görevlerini etkin bir ekilde yerine getirebilmesi ve sa lıklı çalı abilmesi için yukarıda sözü edilen bireylerarası ve kurumlar arası tüm ili kilerde en ba ta insan haklarına ve onuruna azami saygı temelinde yüksek etik standartların egemen kılınması kaçınılmazdır. Etik konulardaki duyarlılı ı üniversite bünyesine yaymak ve tüm üniversite mensuplarının gönüllü katılımlarıyla, kurumu sahiplenmeyi, etik kurallardaki duyarlılı ı ve tutumları özendirmeyi ve kurumsal de erler konusunda bilinçlendirmeyi hedefleyen bir yakla ımı olgunla tırmak bu nedenle çok önemlidir. Esas olan, etik kodlar aracılı ıyla eti in kurumsal düzeyde korunması ve kusurlulara yaptırım uygulanması de il, kurum olarak etik kültürünün benimsenmesi ve etik sorunların ortaya çıkmaması

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönergede geçen;

- a) Üniversite : Erzincan Üniversitesi’ni,
- b) Rektör : Erzincan Üniversitesi Rektörü’nü,
- c) Senato : Erzincan Üniversitesi Senatosu’nu, ç) Etik Kurul : Erzincan Üniversitesi Etik Kurulu’nu,
- d) Ba kan : Etik Kurulu Ba kanı’nı,
- e) Üniversite Birimleri: Erzincan Üniversitesine ba lı Enstitüleri, Fakülteleri,

Yüksekokulları, Araştırma ve Uygulama Merkezlerini, İdari Birimleri, Sosyal, Kültürel ve Sportif Merkezleri, Teknoloji Geliştirme Bölgesini ve oluşturulacak diğer birimlerini,

f) Üniversite Mensupları: Erzincan Üniversitesinde ve bağlı birimlerde tam ve yarı zamanlı çalışmakta olan akademik ve idari personel ile öğrencileri,

g) Paydaşlar: Üniversitenin görevleri ve faaliyetleri bakımından kurumla bağlantıda bulunan gerçek ve tüzel kişileri,

ç) Etik İlke ve Kurallar: Ulusal ve uluslararası anlayış ve bildirgeler çerçevesinde yer alan etik ilke ve kuralları,

h) Uzman Etik Kurulları: Tıp, ilaç, hayvan araştırmaları ve benzeri konularda etik değerlendirmeler yapan ve görüş veren uzman etik kurulları,

ı) Etik ihlali: Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarla ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymayan kasıtlı eylemleri,

i) Etik Özensizlik ve Kınanabilirlik: Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarla ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymada özensizlik, dikkatsizlik, bilgisizlik, deneyimsizlik veya da tahsire dayalı, kasıtlı olmayan eylemleri ifade eder.

Kapsam

Madde 5 - Bu Yönerge;

a) Üniversite mensuplarınca yapılan her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar, üniversite fonlarınca desteklenen ve üniversiteye bağlı birimlerde yürütülen bilimsel araştırma ve geliştirme projeleri, üniversite bünyesinde gerçekleştirilen bilimsel toplantı ve etkinlikler ile ilgili araştırma etiği konularını,

b) Erzincan Üniversitesi adresiyle yurtiçi ve yurtdışı dergilerde, her çeşit basın-yayın organında yayınlanan ya da yayınlanmak üzere gönderilen tüm yayınlarla ilgili yayın etiği konularını,

c) Üniversitenin akademik ve idari kadrolarında bulunan çalışanlarının akademik ve hizmet etiğini ilgilendiren eylemlerini,

ç) Üniversitede eğitim ve öğretim süreçlerinde ortaya çıkan etik sorunları,

- d) Üniversitenin topluma hizmet ve toplumsal sorumluluklarının söz konusu oldu u durumlarda ortaya çıkan etik konuları,
- e) Üniversitenin payda larıyla ili kilerinde ortaya çıkan etik sorunları,
- f) Üniversitenin farklı birimleri ve çalı anları arasındaki ili kilerde ortaya çıkan etik sorunları,
- g) Etik Kurul'un yapısı, görevleri ve çalı ma biçimini,
-) Etik Kurul'a ba vuru ve etik de erlendirme süreçlerine ili kin konuları kapsar.

Üniversitenin Temel Etik ilke ve De erleri

Madde 6 - Üniversite, üniversite ya amının ve akademik faaliyetin evrensel etik ilkelerini benimser. Dürüstlük, insan onuruna, eme ine ve özerkli ine saygı, adalet, akademik özgürlük, sorumluluk, güven, güvenilirlik, do ruluk, nesnellik, açıklık, özele tiri, koruma, çevreye, do aya ve canlı haklarına duyarlılık bu ilkelerin temelini olu turur. Bu ilkelerin, bilim, sanat, ara tırma, yayın, e itim-ö retim, hizmet ve toplum ve payda larla ili kilerde tüm Üniversite mensuplarınca sahiplenilerek yüceltilece i öngörülür. Söz konusu temel etik ilkeler, Üniversite mensuplarının eylemlerinin etik bakı la de erlendirilmesinde esas ölçütü olu turur.

Buna ek olarak: Bilimsel ara tırmada bilimsel disipline ba lılık, yansızlık, geçerlilik, ya ama saygı, zarar vermeme, olası zarar ve riskler konusunda tüm ilgilileri bilgilendirme, ara tırmalara özgür irade ile katılma, akademik özgürlük, insana ve topluma sorumluluk gibi etik ilkelere uyum esastır. Yayınlarda; a ırmacılık, uydurmacılık, çarpıtma, yayın tekrarı, dilimleme, hayali yazarlık ve bilimsel ihmal gibi etik ihlallere yol açılmaması, yayına temel olu turan ara tırmanın tasarım, planlama, yürütülme a amalarında katkıda bulunanların adlarına yer verilmesi, eksiksiz ve do ru kaynak gösterilmesi, gereken biçim ve do rulukta atıflarda bulunulması, ara tırmayı destekleyenlerin belirtilmesi etik anlayı ve olgunlu un gere idir.

Etik Kurulun Görev ve Sorumlulukları

Madde 7 - Etik Kurul;

- a) Üniversitenin akademik ve idari birimlerinde bilim, yayın, e itim-ö retim ve hizmet faaliyetleri ile Üniversitenin toplum ve payda larıyla ili kilerinde ortaya çıkan etik sorunlarda, etik ilke ve kurallar do rultusunda, yeterli ve inandırıcı kanıtlara dayalı de erlendirme yapar ve görü bildirir; eti e aykırılık anlamında bir de erlendirme ve görü verebilmek için etik ihlalin kasıt ve a ır ihmal sonucunda ya da eti e aykırı davranı n özensizlik ve dikkatsizlik sonucunda gerçekleşme olasılığını esas alır,
- b) Gerekti inde yeni ilke ve kurallar olu turur,
- c) Etik ilke ve kuralların uygulanma yöntemlerini belirler,
- ç) Üniversite bünyesinde temel alınacak etik ilkeleri ve politikaları geli tirir,
- d) Üniversitede etik ya am kültürünün yaygınla ması ve etik duyarlılık kazanılması için e itim ve benzeri çalı maları düzenler,

e) Üniversite bünyesinde ortaya çıkan etik sorunları de erlendirerek gerekti inde uzman etik kurullar olu turulması için Rektörlü e öneride bulunur,

f) Üniversite bünyesinde kurulmu bulunan tüm etik kurulların olu turdukları etik ilke ve uygulamaların Üniversitenin benimsemi oldu u temel etik ilkelerle bütünle mesine yönelik de erlendirmeler ve önerilerde bulunur,

g) Üniversite bünyesinde kurulmu bulunan tüm etik kurullarda görev alacak ki ilere e itim sa lar,

) Üniversite bünyesinde kurulmu bulunan tüm etik kurullar arasında e güdümü sa lar, bu kurulların anla mazlıklarında ya da çözümleyemedikleri konularda hakemlik yapar.

h) Hakkında de erlendirme yaptı ı, karar aldı ı ve görü verdi i tüm etik konular ve sorunlarda gizlilik içinde çalı ır ve ilgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutar.

Etik Kurulun Yapısı

Madde 8 -

a) Etik Kurul; Üniversite Senatosu önerisiyle Rektör tarafından görevlendirilen on bir (11) asil ve on bir (11) yedek üyeden olu ur, üyeler kendi aralarından bir ba kan ve bir ba kan yardımcısı seçer,

b) Etik Kurul Üyelerinin görev süresi dört (4) yıldır. Görev süresi biten bir üye yeniden görevlendirilebilir. Bir takvim yılı içinde, izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeli i dü er ve yerine aynı nitelikte yenisi seçilir. Kurul üyeli inden çekilme ve üyeli in dü mesi Rektör onayının ilgiliye tebli i ile yürürlü e girer.

Etik Kurulun Çalı ma Biçimi

Madde 9 -

a) Etik Kurul çalı malarını Etik Kurul Çalı ma Yöntemi (Ek-1)'ne göre yürütür.

b) Etik Kurul, ba kanının ça rısı üzerine gündemini görü mek üzere yılda en az dört (4) defa ve üye sayısının en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır. Gerekti inde ba kanının ça rısı üzerine ola anüstü toplantılar yapılabilir.

c) Kurul de erlendirmelerini dosya üzerinden yapar; gerekti inde ilgili ki ilerden yazılı ya da sözlü bilgi alır. Hakkında etik ihlali ba vurusu bulunan ki ilere Etik Kurul önünde savunmalarını yapma hakkı tanınır; istemeleri halinde bu savunma yazılı da olabilir. Savunma hakkının kendilerine bildirildi i tarihten itibaren dört hafta içinde yanıt vermeyen ki iler savunma haklarından feragat etmi

sayılırlar. Bu durumda Etik Kurul eldeki di er bilgi ve kanıtlara dayalı olarak de erlendirme yapar ve görü bildirir. Etik Kurul inceleme ve de erlendirmeleri sırasında ba ka kurum ve kurulu larla yapması gereken yazı maları Rektörlük aracılı ıyla yapar.

ç) Etik Kurul inceleme ve de erlendirmesine sunulan her dosya için ba kan, üyelerin görü leri do rultusunda, üyeler arasından bir raportör görevlendirir.

d) Etik Kurul, gerekti inde, konu ile ilgili ba ka uzmanları da, görü lerine ba vurmak üzere toplantılarına davet edebilir ya da uzmanlardan olu an bir alt kurul olu turabilir. Bu uzmanlar ya da alt kurullar Etik Kurul tarafından kendilerine havale edilen dosya üzerindeki çalı malarını belirlenen süre içinde tamamlayarak hazırladıkları raporu Etik Kurul'da görü lümek üzere ba kanlı a sunarlar. Ba vuru dosyası hakkındaki raportör görü ü ve/veya di er uzman ya da alt kurul raporları Etik Kurul toplantısında tartı maya açılır. Tartı ma sonucunda üye tam sayısının yarıdan bir fazlasıyla Kurul görü üne esas olacak karar alınır. Alınan karar etik yargıların gerekçeleri ile birlikte, nihai rapor halinde düzenlenerek, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karara kar ı oy kullanan üyeler gerekçeli kararlarını nihai rapora eklerler.

e) Etik Kurul, ba vuruları yalnızca etik ve deontolojik yönleriyle ele alır ve de erlendirir. nceleme ölçütleri ve önerileri uluslararası sözleşme ve bildirelere, Madde 6' da belirtilenler dahil yerle ik etik ilke ve kurallara dayanır. Ulusal ya da uluslararası metinlerde düzenlenmemi bir etik sorunla kar ıla ıldı nda, Etik Kurul bunu bir ilkeye ya da kurala ba layabilir.

f) Etik Kurul gönderilmi tüm belgeler ve dosyalar ile inceleme ve de erlendirme sürecindeki tüm yazı maların birer örne i, ilgili yönetmeliklerin öngördü ü sürece saklanır.

g) Etik Kurul'un sekreteryası i leri Üniversite Genel Sekreterli ince yürütülür.

Yürürlük:

Madde 10 - Bu Yönerge de i ikli i Üniversitemiz Senatosu tarafından kabul edildikten sonra yürürlü e girer.

Yürütme:

Madde 11 - Bu Yönerge, Erzincan Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

Etik Kurul Çalı ma Yöntemi

1) Etik Kurul'un sekreterli ine ula an her dosya Etik Kurul ba kanı tarafından en yakın tarihte yapılacak toplantının gündemine alınır ve üyelerin görü leri do rultusunda bir raportör üyenin sorumlulu na verilir. Bu çalı malara ili kin yazı malar konusunda etik kurulu bilgilendirmek raportör üyenin görevidir.

2) Hangi dosyanın hangi üyenin raportörlü ünde oldu una ili kin bilgiler Etik Kurul sekreteryası tarafından ar ivlenir. Raportörün kimli i gizli tutulur.

3) Kurulda görü ülen tüm konularda gizlilik esastır. Kurula sunulan dosyalardaki bilgi ve belgelerin gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasından Etik Kurul ve sekreteryası sorumludur.

4) Raportör dosyaya ilişkin bilgi almak amacıyla, Etik Kurul sekreteryası aracılığıyla Üniversite mensubu kişilerden doğrudan yazılı bilgi alabilir. Bu belgeler Etik Kurul de erlendirme dosyasında yer alır.

5) Raportör gerek gördüğü durumlarda danışman istenmesi için Etik Kurul'a başvurabilir. Etik Kurul konuyla ilgili danışman yazılı olarak belirler. Danışmanın niteliği ve kapsamı da yazılı olarak danışmana iletilir. Danışmanın yanıtının bir kopyasının ilgili incelemenin Etik Kurul de erlendirme dosyasında saklanmak üzere Etik Kurul sekreteryasına iletilmesi gerekir. Danışmanın kimliği saklı tutulur.

6) Etik Kurul, gerektiğinde, konu ile ilgili başka uzmanları da, görüşlerine başvurmak üzere toplantılarına davet edebilir ya da uzmanlardan oluşan bir alt kurul oluşturabilir. Bu uzmanlar, alt kurullar ya da uzman etik kurullar Etik Kurul tarafından kendilerine havale edilen dosya üzerindeki çalışmalarını belirlenen süre içinde tamamlayarak hazırladıkları görüşü Etik Kurul'da görüşmek üzere başkanla sunarlar. Toplantıya davet ve alt kurul oluşturma yetkisi Etik Kurul'a aittir.

7) Etik Kurul gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek üzere davet edebilir. Kişilerin bu daveti kabul etmesi durumunda yapılan oturumda yalnız davetlilere yönelik sorular sorulur ve yanıtlar kaydedilir. Kurul üyeleri edinilen bilgiler üzerindeki yorumlarını ve tartışmasını davetlilerin toplantıdan ayrılmasından sonra yapar.

8) Etik Kurul'da kendisi ile ilgili dosya görüşülmesi durumunda, ilgili üye oturum salonunda bulunmaz, oylamaya katılmaz.

9) Belirli bir dosyanın etik açıdan incelenmesiyle görevli raportör gerekçelerini yazılı olarak Kurula bildirmek suretiyle bu görevden çekilebilir.

10) Raportör üye incelemesini en fazla bir ay içerisinde tamamlayarak görüşlerini Etik Kurul'a sunar. Bu sunumda incelenen durumun tarafları, ilgili bilgi, belge ve kanıtlar ile konunun özünü anlatılır; yorum ve de erlendirme belirtilir. Danışmana gönderilen çalışmalar için ek süre tanınır. Kurul üyeleri toplantılarda gerekli her türlü bilgiyi raportörden isteyebilirler, belgeler kayıtları inceleyebilirler. Kurul, yönergede belirtilen biçimde oylama yaparak de erlendirmeleri sonucuna ve görüşüne ilişkin son kararını verir. Etik Kurul kararına katılmayan üyeler görüşlerini içeren gerekçeli bir muhalefet edebilirler. Üyeler çekimser oy kullanamazlar. Kurul Kararı ilgililere Etik Kurul Başkanlığı tarafından yazılı olarak bildirilir.

11) Etik Kurul'a katılan her yeni üyeye kurul tarafından eğitim düzenlenir. Yeni kurul üyelerinin ilk raportörlük görevlerinde deneyimli bir üye kendilerine danışman olarak destek edebilir.

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi

Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışla;

* Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,

* Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,

* Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,

* Görevimi, görevle ilgili kisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,

* Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,

* Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikâyet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalıştığım arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,

* Kamu Görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

Adı Soyadı :

Unvanı :

Kurum Sicil No :

İmza :